

Література:

1. Герасимович Д. Методика навчання гри на фортепіано: посібник [для викл. муз. шкіл та муз. училищ]. Київ: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР. 1962. 60 с.
2. Лабанців-Полко З. Сто піаністів Галичини. Львів. НТШ, 2008. 224 с.
3. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки / [ред.-упор. Н. Кашкадамова]. Пустомити, 1994. 84 с.
4. Сторінки історії Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка. Львів, «СПЛОМ». 2003. 352 с.

УДК 781.65:78.071.1

Іван СУМАРУК
(Дрогобич, Україна)

ДО ПИТАННЯ МУЗИЧНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ ТА ЇЇ ПРОЕКЦІЇ НА ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК ІНДИВІДУУМА

Мистецтво – вираз та втілення ідеї, почуття або концепції через різні форми виразності, такі як малюнок, музика, театр, література і т. д. Це, спосіб комунікації, який перевищує мовні та культурні бар'єри.

Творчість – здатність до створення нових ідей, задумів або продуктів, яка може виявлятися у різних сферах життя, включаючи мистецтво, науку, бізнес та інше. Вона передбачає гнучкість мислення, експериментування та відкритість до нового. Мозок творчої людини цікава і складна система, яка надихає на створення унікальних ідей і відкриттів. Мистецтво визначення роботи мозку творчої людини є складним завданням, оскільки творчість – це процес, який має багато різних аспектів, які важко виміряти та проаналізувати. З точки зору науки, творчість пов'язана з роботою різних областей мозку, таких як лівопівкулярний фронтальний кортекс, який відповідає за мовні здібності, ліву півкулю, що відповідає за логічне мислення, та праву півкулю, яка відповідає за уяву та творчість.

Однак, мозок творчої людини це не лише сукупність окремих областей, але й їх взаємодія та синхронізація. Деякі вчені

вважають, що творчість виникає з підсвідомих процесів та асоціацій, що виникають у різних частинах мозку одночасно. Одним з ключових елементів роботи мозку творчої людини є здатність до розуміння його стану, а також уміння провідувати його в правильному напрямку. Така свідомість допомагає творчій людині керувати своїми думками та ідеями, усвідомлювати їх потенційну цінність та розвивати їх унікальність. Загалом, робота мозку творчої людини – складний і досить індивідуальний процес, який важко систематизувати та виміряти. Творчість, постає продуктом великої кількості факторів. Серед таких як генетика, середовище, досвід та навчання. Тому, визначення роботи мозку творчої людини вимагає комплексного підходу, котрий об'єднує наукові та гуманітарні аспекти.

Відтак, музична творчість – це процес створення музики, який може включати композицію, аранжування, імпровізацію та виконавство. Вона вимагає розуміння музичних принципів, власного стилю та відчуття експресії у її інтерпретації.

Музична імпровізація може мати значний вплив на розвиток студентів, сприяючи розвитку творчості, музичного мислення. Імпровізація – це захоплюючий та динамічний процес, де музикант вільно виражає свої емоції та ідеї через музику, без попередньої підготовки чи складання нот. Музична імпровізація дозволяє музикантові відчувати свободу виразу та розвивати свій творчий потенціал. Тут, важливим постає творчий підхід до музики. Люди з великим творчим потенціалом та здатністю до абстрактного мислення можуть бути більш схильні до імпровізації, оскільки вони можуть бути більш відкритими для експериментів та новаторства у музичному виконанні.

У нашому контексті, варто звернутися до досвіду, який відіграє важливу роль. Музиканти, із певним виконавським досвідом та опануванням музики різних епох, стилів та жанрів, мають більші можливості щодо активізації процесу імпровізації. Сюди варто віднести засвоєння ігрових навичок у поєднанні із доволі широким музично-словниковим запасом.

Водночас, впливати на схильність до імпровізації може індивідуальний характер людини та її тенденція до ризику. Особи, які відкриті для нових вражень та готові ризикувати в

музичних експериментах, можуть мати більшу мотивацію до імпровізації.

Відтак, важливо зауважити, імпровізація – це вміння, яке потрібно розвивати. Тренування у творчості, вивчення різних музичних стилів та технічний тренування можуть значно поліпшити схильність до імпровізації у будь-якого музиканта. Потрібно нагоосити, успішна імпровізація не обов'язково пов'язана із музично-виконавським розвитком. Імпровізація може мати безліч форм та виявлятися в різних стилях музики, від джазу до року, і бути доступною для широкого спектру музикантів.

Отже, виконавці можуть мати природну схильність до імпровізації в музиці через свої індивідуальні якості, досвід та талант. Цей вид творчого розвитку, має здатність розвиватися через систему активізації потенціалу індивідууму крізь призму навчання, тренінгу та відкритості до нових мистецьких експериментів.

Пропонуємо основні важелі для розкриття принципів музичної імпровізації:

Технічні навички – оцінка технічного рівня гри на інструменті або володінні голосом/вокалом, включаючи манеру фразування, динаміку та використання технічних прийомів. Здатність музиканта впевнено виконувати імпровізаційні партії на інструменті чи голосом, використовуючи різні технічні елементи.

Творчий підхід. Визначення рівня індивідуальної творчої свободи студента, його здатності до інтерпретації та трансформації музичного матеріалу. Тут, виконавець вільно виражає свої емоції та ідеї через музику, використовуючи різні музичні прийоми.

Музична експресія – аналіз виразності виконання, включаючи динаміку, темп та використання артикуляційного компонента.

Індивідуальний стиль – процес розвитку індивідуального стилю виконавця в контексті імпровізаційної насиченості, яка виокремлює особистість музиканта.

Гармонічне та мелодичне розуміння – знання гармонійних та мелодичних структур, які використовуються під час імпровізації, та їхнє вміле використання.

Стиль і інтерпретація. Аналіз стильового наслідування та сатисфакції інтерпретації музичного змісту. Цей аналіз може проводитися як візуально, спостерігаючи за виконанням студента, так і аудіювально, прослуховуючи записи його імпровізацій або живих виступів. Важливо – враховувати індивідуальні здібності студента та його музичну мету.

Взаємодія та реакція – здатність музиканта співпрацювати з іншими музикантами; вільно проявляти свої емоції та проникати в художній образ музики; використовувати різні виконавські прийоми у колективному музикуванні; враховувати думку та ідеї інших учасників ансамблево-оркестрової імпровізації.

УДК 78.03(477:100)"20"

*Наталія ПІНЬОРА,
Юрій ЧОРНИЙ, Андрій ДУШНИЙ
(Дрогобич)*

**«УКРАЇНСЬКА МУЗИКА В СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ»:
НАУКОВО-МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЕКТ
ПРОФЕСОРА ВАСИЛЯ ФЕДОРИШИНА
У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Постать доктора педагогічних наук, професора, декана факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, заслуженого діяча мистецтв України *Василя Ілліча Федоришина* широко відома у наукових та мистецьких сферах України та зарубіжжя. Наша розвідка присвячена певному аспекту організаційної діяльності професора. Відтак, увагу привертає науково-мистецький проект **«Українська музика в світовій культурі»**.

Цей проект, надихає на нові перспективи унаочнення кращих традицій української та світової музики крізь призму академічної традиції. Варто проаналізувати та унаочнити даний проект у гроні персоналізації феномену. Подія відбулась у Націо-